

FELÖLTŐ

A Forráspont „Energiaház” bemutatóközpont épülete, Paks

Szöveg: Martinkó József | Építés: Ifj. Prof. Dr. Kistelegdi István DLA, Ph.D. | Fotó: Greypixel Workshop

↓ A jól olvasható kontúrú ház egyensúlyt keres az eco-tech esztétika és a hagyománytisztelet között

→ Leglátványosabb működési és szerkezeti jellegzetessége az átalakíthatóság, vagyis egy sínpáron mozgó héjazat

...MINT MIKOR AZ EMBER HIDEGBEN KABÁTOT ÖLT, MAJD MELEGBEN LEVESZI AZT. AZ ÉPÍTÉSZET RÉGI ÁLMA, HOGY OLYAN STRUKTÚRÁKAT ALKOSON MEG, AMIK KÉPESEK DINAMIKUSAN AZ EMBERI IGÉNYEKHEZ, KÖRNYEZETI FELTÉTELEKHEZ FORMÁLNI ÖNMAGUKAT. AZ ARCHIGRAM CSOPORTTÓL A PNEUMATIKUS RENDSZEREKEN ÁT, EGÉSZEN KAS OOSTERHUIS HÁZAIIG SZÁMOS FUTURISZTIKUS, KÍSÉRLETI ELKÉPZELÉST ISMERÜNK, AMIBEN MEGJELENIK A „FORMÁLHATÓ HÁZ” MEGALKOTÁSA IRÁNTI TÖREKVÉS.

A bevezetőben említett igények fokozottan jelennek meg napjainkban, amikor egy-egy lakóhely klimatikus környezete szélsőséges értékek között mozog. Hideg tél és nyári kánikula eltérő szerkezeti megoldásokat kívánnak meg főképpen akkor, ha fontos az adott lakóter élhetősége, komfortja is. Az energiadesign elnevezésű szakterületet a Pécsi Tudományegyetemen kutató ifj. Kistelegdi István építész és munkatársai az elmúlt években több épület megtervezése és megvalósítása során alkalmazhatták azokat az eljárásokat, amelyek révén

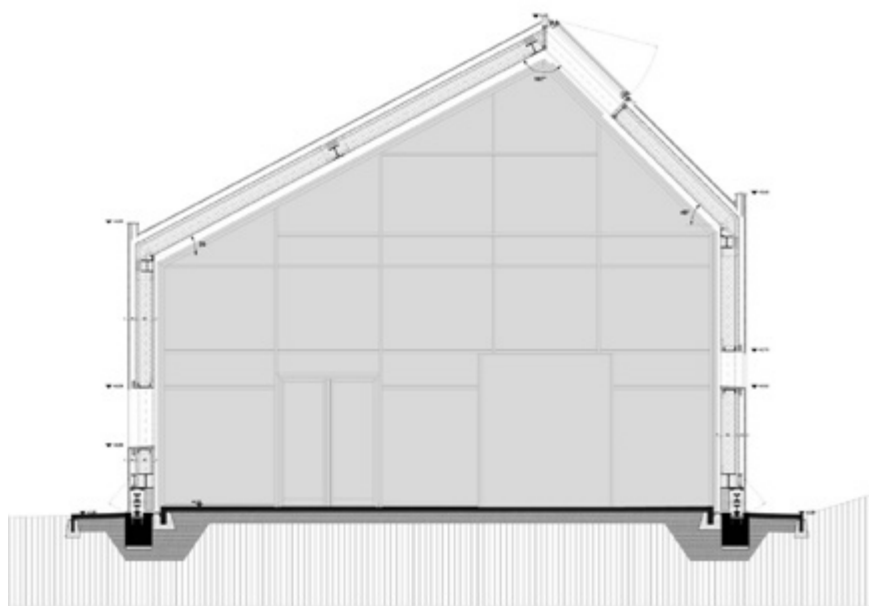

← Nincs túlbonyolítva, de részleteiben rendkívül kifinomult

↓ Teljes mértékben fém-üveg konstrukciós rész

→ Komplex, egyebek mellett a szociális helyiségeket, lépcsőt, raktárakat, gépészeti helyiséget magába foglaló tömör, zárt, kétszintes tömeg

energetikai szempontból „jobb” házak épülhetnek a jövőben. Ezek közül aktuális témánk szempontjából is kiemelkedik a komlói RATI pluszenergia mérlegűvé fejleszhető iroda és termelőcsarnok (OCTOGON 2012/10.), ahol nagyobb léptékben, valós körülmények között is kipróbálhattak az alkotók egy sor szimulációkon keresztül kutatott energiahatékony építészeti alkalmazást. Ráadásul ez a publikáció is bizonyította, hogy az energiatudatos építészet nem feltétlenül jár együtt esztétikai kompromisszumokkal, vagyis vizuális értelemben az „okos építészet” nem feltétlenül ronda.

A RATI átadása óta szűk öt év telt el. Éppen ezért az első hírek beérkezése után fokozott érdeklődéssel vártuk az új, nagyobb szabású, tervezési szempontból már az első információk alapján is sokat ígérő paksi projektjük megvalósulását. Tulajdonképpen a paksi Aktív Ener-

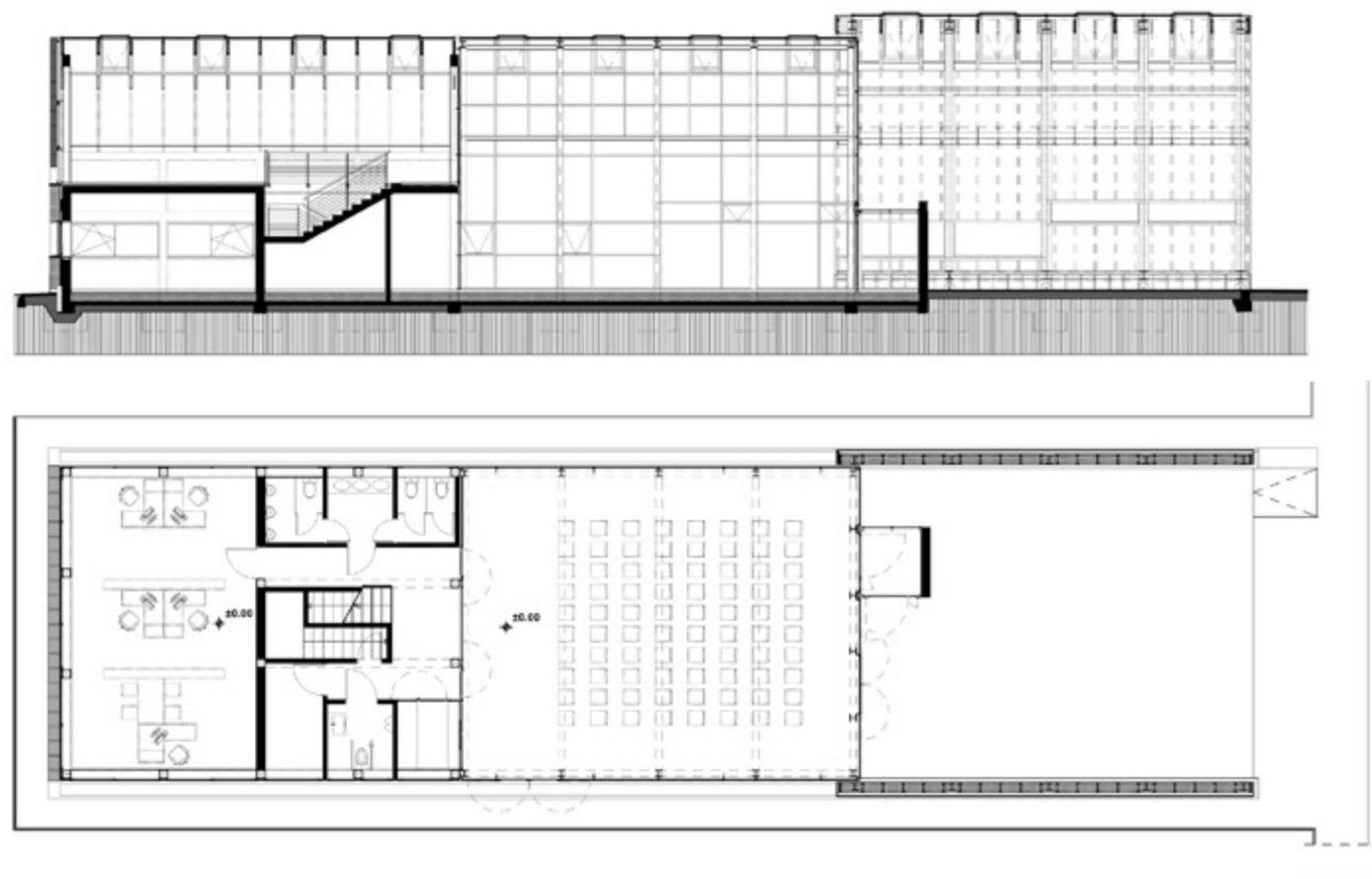
gia Egyesület megbízásából, pályázati forrásból felépült ház egy önreflexív alkotás. Reflektál a technológiai és építészeti, tervezési és üzemeltetési, esztétikai, művészeti kérdések szerteágazó témakörének egészére: „(...) fenntartható életmód és energiahatékony, környezetbarát építés és gépészeti technológiák bemutatását hivatott szolgálni kiállításokkal, konferenciákkal és szakmai rendezvényekkel – olvasható a műleírásban. Másrészt az épület már önmagában is a fenntartható építés egy kiemelkedő esettanulmányát kell, hogy demonstrálja, ahol tervezési cél volt a korszerű, hatékony és komfortos épület kialakítása mellett, egy olyan építészeti-esztétikai megjelenést kialakítani, mely az épület rendeltetését és ökológiai küldetését önmagából egyedi módon ki is sugározza.”

A végeredmény a három elemből álló ház, ami rendhagyó módon old meg, illetve szemléltet

egy sor innovációt az energiadesign területén. A jól olvasható kontúrú, magastető, ház formájú ház egyensúlyt keres az eco-tech esztétika és a hagyománytisztelet között. Nincs túlbonyolítva, de részleteiben rendkívül kifinomult. Leglátványosabb működési és szerkezeti jellegzetessége az átalakíthatóság, vagyis egy sánpáron mozgó héjazat, amivel téli, nyári, illetve őszi/tavaszi árnyékolási, szigetelési viszonyokat lehet létrehozni úgy, hogy mindez az épület belső tereinek funkcionális használatát nem korlátozza. Tehát, akár egy kabáttal, a ház átöltözteti magát.

Mivel az épület elsősorban technológiai, gépészeti, szerkezeti megoldásai miatt válik különlegessé, ezért rendhagyó módon álljon itt a műleírás egy részlete a tőlünk megszokottól kissé nagyobb terjedelemben:

„Az első, magastető épületrész állandó kiállítást, iroda-tárgyalókat és az egész komplexum

»szerviz-részlegét«, szociális helységeit, a lépcsőt és raktárakat, gépészeti helyiséget magába foglaló tömör zárt kétszintes tömeg. Ez a rész vasbeton pillérváz, vasbeton födém szerkezetből és vályogtégla kitöltő falazatból áll. A téli fűtési időszakban a mozgatható héjszerkezet ezen épületrész külső burokszerkezte fölött helyezkedik el és hőszigeteli a tömör házat.

A második épületrész, az időszakos kiállítás és rendezvényter formailag megegyezik az első épületrész geometriájával, viszont teljes mértékben fém-üveg konstrukció. A fűtés kor passzív télikert-légkollektorként is működő egyterű, kis méretű csarnokjellegű tér üveg-burokszerkezte fölül nyáron a mozgatható hőszigetelő héjszerkezetet egy motoros mechanizmus eltolja, miáltal az üvegtér nyári hővédelemben és hatékony külső árnyékolásban részesül. Az üvegcsarnok teljes mértékben természetesen átszellőztethető.

A harmadik épületrészt az üvegcsarnok előtti nyitott terasz képezi, mely fölül átmeneti időszakokban a mozgatható héjszerkezet eltolódik és egy kellemes nyitott-fedett tornác jellegű teret alakít ki, rendezvények, kávézó terasz helyszínéül. (...)

ÉPÜLET- ÉS TARTÓSZERKEZETEK

A »tömör« épület 3 m raszterű, vasbeton pillérváz tartószerkezettel vályogtégla kitöltő- és válaszfalazattal, monolit vasbeton födémmel és lépcsővel, melyek a »nyári üzemmódban« nagy hő-tehetetlenségükkel nagymértékben elősegítik az épületrész hőegyensúlyának megőrzését. (...) A tetőtér hő- és fénykomfortját az északeleti 45 fokos -, így elsősorban egyenes dif-fúz fényt kapó - tetősíkba épített tetőablakok és azok átszellőztetése biztosítja. (...) A »mozgatható burok« falainak és tetőzetének elsődleges tartószerkezetét szintén 3 m-enként elhelyezett, hosszirányban merevített HEA 260 acélkeretek adják (...) Az I formájú tartók teljes keresztmetszete befűjt hőszigeteléssel biztosítja a »tömör épület« külső hőburkát a téli időszakban. (...)

Építéset:

Ifj. Prof. Dr. Kistelegdi István DLA, Ph.D.

Építész munkatársak:

Id. Prof. Dr. Kistelegdi István DLA,

Baranyai Bólint Ph.D.

Szakági tervezők:

Sándor Zsolt (statika); Vigh Szabolcs

(épületgépészet); ifj. Sas Gyula (épületvillamosság);

Dittrich Ernő (közmu); Molnár István (út)

Tervezés éve:

2014

Megvalósítás:

2015-2016

Szintterület (nettó):

283,67 m²

Az épület már önmagában is a fenntartható építés egy kiemelkedő esettanulmányát kell, hogy demonstrálja